

[Formanden.]

Ved folketingsmændene Fibiger og Damsgaard er modtaget en henvendelse fra Hanstholmudvalget om færdiggørelse af fiskerihavnen ved Hanstholm.

Eksemplarer af henvendelsen er omdelt til tingets medlemmer.

Mødet hævet kl. 18²⁰.

10. møde.

Fredag den 23. oktober kl. 13.

Formanden: Medlem af folketinget fru Petra Petersen har meddelt mig, at hun ønsker til indenrigs- og boligministeren at stille følgende spørgsmål:

Hvorfor har man endnu ikke påbegyndt arbejdet på de laboratorier ved serum-instituttet til efterforskning og fremstilling af midler til bekæmpelse af børnelammelse, hvortil midler blev bevilget i efteråret 1952?

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 3 medlemmer og 4 stedfortrædere til lønningrådet.

(Jfr. tidenden sp. 22).

Valgt blev:

Aage Knudsen med stedfortr. *Kaj Andresen*,
Arnth Jensen — — *Marius Buhl*,
Karl Olsen — — *Erna Sørensen* samt

Kirsten Gloerfelt-Tarp som stedfortræder for Svend Jørgensen.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 1 medlem til landsskatteretten.

(Jfr. tidenden sp. 37).

Valgt blev: *Hans Knudsen*.

Den følgende sag på dagsordenen var:

Valg af 4 medlemmer til det i tjenestemandslovens § 121 omhandlede udetillægsnævn.

(Jfr. tidenden sp. 22).

Valgt blev: *Alsing Andersen*, *Kolbjørn Himmelstrup* og *Ole Bjørn Kraft*.

Man gik derpå til:

Første behandling af forslag til lov om en særlig ydelse til alders- og invaliderentemodtagere m. fl.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 217; fremsættelsen findes i tidenden sp. 187).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den under næste punkt på dagsordenen opførte, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i folkeforsikringsloven om forhøjelse af grundbeløbene, forhøjelse af renten med tillæg i kommunegrupperne II og III til samme størrelse som i kommunegruppe I samt om forhøjelse af brændselstillæg, invaliditetstillæg og lømmepenge til rentemodtagere på alderdomshjem [af Ragnhild Andersen m. fl.].

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 123; fremsættelsen findes i tidenden sp. 40).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Arbejds- og socialministeren (Strøm): Af de to forslag, der foreligger til behandling, er det ene regeringsforslaget, som jeg vil henstille til det høje folketing at gennemføre så hurtigt som muligt. Det andet forslag, om ændringer i folkeforsikringsloven, som er fremsat af det ærede medlem fru Ragnhild

[Arbejds- og socialministeren.]

Andersen m. fl., vil jeg henstille til de ærede medlemmer at trække tilbage, idet de forslag, der stilles, efter min mening må indgå i den forhandling, der foregår i folkeforsikringskommissionen, hvis arbejde jeg, sådan som jeg nævnte i min forelæggelsestale forleden, har anmodet om må blive fremskynet.

Kaj Andresen: Det er, om jeg så må sige, under lidt andre vilkår end tidligere eller med en lidt anden baggrund end sædvanlig, at vi i dag diskuterer et forslag om en eengangsydelse til rentemodtagerne.

Jeg mindes adskillige tidligere debatter herom, hvorunder man drøftede mulighederne, hvilke resultater der kunne komme ud af folkeforsikringskommissionens arbejde; jeg husker f. eks., at det tidligere medlem hr. Hans Thyge Jacobsen har talt længe og indtrængende om de principper, han tænkte sig for nye linier i vor aldersforsorg. Gang på gang har man efterlyst resultater fra kommissionen, men tiden er gået indtil nu, uden at der er kommet noget, og kommissionen er jo heller ikke blevet færdig med sit arbejde endnu. Alligevel ligger forholdene noget anderledes i dag. Regeringen har nu i sin programerklæring fastslået, at den vil stille mod at fremsætte forslag om en alle omfattende folkepension, og har samtidig opfordret til bred parlamentarisk tilslutning til løsning af denne betydelige opgave. Dermed er folkepensioneringstanken løftet fra en mere teoretisk diskussion op til at blive et af dagens aktuelle problemer.

Selvom der uden tvivl — det er jeg sikker på — i de forløbne år er udført et stort og fortjenstfuldt arbejde i kommissionen med undersøgelse af mulighederne for nye veje i vor folkeforsikringslovgivning, undersøgelser, der tager sigte bl. a. på en eventuel folkepensionering, undersøgelser vedrørende eventuelle overbygninger m. m., kan det vist fastslås, at først med det socialdemokratiske skitseforslag til en folkepensionering er stødet blevet givet til en realpolitisk debat om hovedlinierne i en fremtidig aldersforsorg.

Det er vist heller ikke nogen overdrivelse at sige, at forslaget kom til at indtage en meget central plads i diskussionerne under årets valgkampe. Det mødte — måske nok

til overraskelse for visse politiske partier — en overordentlig stor interesse landet over, en interesse, der sjældent fra så vide kredse er vist et enkelt politisk spørgsmål.

Jeg skal ikke optage en diskussion om, hvem der først opfandt hvad, men kan vel uden modsigelse fastslå, at det var det socialdemokratiske forslag, der rejste den debat om folkepensionering, som har mødt en så levende interesse fra alle kredse, som tilfældet har været. Det var i foråret — når jeg ser bort fra det radikale venstre, som jo klart gav tilslutning til tanken om en folkepensionering — ikke helt klart, hvilken stilling de forskellige politiske partier havde til folkepensioneringen, og iøvrigt hvorvidt man, når man talte om disse problemer, mente folkeforsikring eller folkepensionering. Men efterhånden blev der jo så ofte, også fra folk i venstres og de konservatives egne kredse, givet tilslutning til folkepensionstanken, at partierne nu har givet udtryk for velvilje overfor og tilsagn om medvirken ved en overgang til folkepension, uden at enkeltheder naturligvis har kunnet drøftes. Denne brede tilslutning, i hvert fald til princippet, gør det nu ganske simpelt nødvendigt, at folketingset løser pensionsspørgsmålet på en tilfredsstillende måde; det venter befolkningen. Jeg kan derfor kun udtale min glæde over, at regeringen nu har sat denne sag så højt på listen over de kommende reformforslag.

Forudsætningen for udarbejdelsen af et forslag i den her nævnte retning må jo imidlertid være, at kommissionen snarest færdiggør sit arbejde. Jeg forstår, at den højtærede arbejds- og socialminister har opfordret kommissionen til en sådan snarlig færdiggørelse, og det påskønner jeg meget. Jeg har tidligere efterlyst en sådan henstilling, jeg vil også ved denne lejlighed anmode partiernes repræsentanter i kommissionen om nu at medvirke til, at det resterende kommissionsarbejde kan blive så kortvarigt som muligt. Det må vel efterhånden være muligt for de enkelte partier at få deres særlige ønsker og synspunkter frem, således at en betænkning kan udarbejdes.

Mit parti har i det fremsatte skitseforslag opstillet sine ønsker og de principper, vi mener bør følges ved en folkepensionsordning. Vi mener, at der bør gennemføres en

[Kaj Andresen.]

alle omfattende og ens folkepension, som udbetales uden hensyn til indkomst eller formue. Vi mener, at denne bestemmelse vil virke fremmende både for produktion og opsparing. Vi mener, at forbedringen ved en fuldt gennemført pensionsordning vil være ca. $\frac{1}{3}$ af de nugældende højeste satser. Det er kun en rimelig forbedring i betragtning af de beskedne indkomster, rentemodtagerne har i dag.

Det er også vor opfattelse, at de nuværende zonegrænser med de meget lave takster på landet bør ophæves. Det kan næppe længere begrundes, at man i landdistrikterne kun får $\frac{3}{4}$ af, hvad man får efter københavnske satser, selvom noget af uretfærdigheden vel nok kunne rettes op, hvis man alle vegne i landområderne anvendte rådighedsbeløbene fuldtud. Der bør efter vor opfattelse gennemføres en tilsvarende ordning for invaliderne, der jo — det må man ikke glemme — også har et andet problem, nemlig et beskæftigelsesproblem.

Vi mener desuden, det er overordentlig vigtigt, at vi samtidig løser spørgsmålet om en enkepension. Det er et meget brændende problem, der i forbindelse med folkepensionen — ligesom iøvrigt de enligstillede kvinders økonomiske problemer — må kunne få en effektiv løsning. Endelig mener vi, at værdifastheden i en sådan pension må kunne sikres ved, at man sætter den i forhold til gennemsnitsindkomsten.

Men det er klart, at der i den periode, der må gå, inden en reform kan påbegyndes, inden kommissionens arbejde er færdiggjort, nødvendigvis må ydes rentemodtagerne en midlertidig hjælp for at bøde lidt på den nuværende ordnings mangler. En sådan øjeblikkelig hjælp er det, arbejds- og socialministerens lovforslag går ud på at yde. Det vil naturligvis altid være et skøn, hvad man vil anse for rimeligt, når man vil yde et midlertidigt tillæg, men det er min opfattelse, at de her foreslåede beløb vil betyde en værdifuld hjælp, og ikke mindst vil de være velset på denne tid af året. Jeg kan kun udtale min tilfredshed med, at der er foreslået ensartede beløb for hele landet og ikke, som det undertiden har været tilfældet, procentvise tillæg.

Det er, som jeg før har sagt, sådan, at zoneinddelingen virker uretfærdig, især for rentemodtagerne på landet. Et ensartet tillæg retter, omend i beskedent omfang, lidt på urimeligheden. Den endelige opretning af dette forhold, som må til, nås vel først gennem en større reform. Jeg har også den opfattelse, at det af hensyn til det videre arbejde med folkepensioneringen i kommissionen er rigtigt, at der ved denne eengangsydelse ikke røres ved de gældende principper i rentelovgivningen; det understreger, at det er en midlertidig ydelse.

Af samme grund kan jeg ikke tilsige støtte til det af det ærede medlem fru Ragnild Andersen fremsatte forslag, som svarer til det tidligere kommunistiske forslag. Det ændrer i den grad ved de principper, som det nu må være folkeforsikringskommissionens opgave at tage sig af, at vi mener, det bør vente.

Idet jeg iøvrigt udtaler håb om, at de bestræbelser, den højtærede socialminister har lagt for dagen med hensyn til at løse spørgsmålet om en folkepensionering, må lykkes, skal jeg tilsige mit partis støtte til det af ministeren forelagte lovforslag.

Søren Andersen: De to lovforslag, vi skal behandle her i dag, minder om forslag, vi tidligere har set her i det høje ting, nemlig forslag fra det socialdemokratiske parti om eengangstillæg og overbudsforslag fra kommunisterne.

Der er hverken i ministerens fremsættelsestale eller i bemærkningerne, der følger med hans lovforslag, nogen som helst antydning af, at det, man her kalder en særlig ydelse, er begrundet i, at omkostninger eller andet er steget, og at rentenyderne derfor rent retfærdighedsmæssigt har krav på et tillæg; efter at pristallet er begyndt at falde, må man vel snarere sige tværtimod. Det er rigtigt, at de gamle ikke får for meget, men de får i hvert fald forholdsvis lige så meget, som de har fået gennem de senere år, også i de år, da der sidst sad en socialdemokratisk regering.

Da regeringen har bebudet et forslag om folkeforsikring i indeværende samling, og da der er god udsigt til, at der her i folketinget kan skabes samling om en ordning af dette betydningsfulde problem, havde

[Søren Andersen.]

det vel været mere rimeligt, om man havde ventet med at drøfte en generel forhøjelse til den tid.

Denne særlige ydelse foreslås fastsat til 150 kr. for ægtepar og 100 kr. for enlige, og som det plejer at være, følger visse andre grupper med, kronisk syge og visse kategorier af enligstillede kvinder. Alt i alt vil lovforslagets gennemførelse betyde en udgift på 34 mill. kr. Det er imidlertid kun en brøkdel af den merudgift, som det kommunistiske forslag vil medføre. Man kan ikke i det kommunistiske forslag se noget om, hvor meget dets gennemførelse vil koste, men det er sikkert ikke meget forkert at sætte det til et par hundrede millioner kroner.

Regeringen mener altså, at det under hensyn til vort lands økonomi, som den jo har ansvaret for, er passende at yde de gamle et beløb på ialt 34 mill. kr. Mit parti mener, som vi tidligere har sagt, at dette beløb bør bruges til udligning, sådan at vi får satserne i kommunegrupperne II og III ført nærmere op imod de satser, der udbetales i kommunegruppe I, Storkøbenhavn. Der er for megen forskel — jeg holder mig til tallene for ægtepar, tallene for enlige svarer jo hertil — når grundbeløbet er 3 060 kr. i København, 2 688 i købstæderne og dermed sammenlignelige kommuner og 2 280 i landkommunerne. Vi har flere gange efterlyst en statistisk opgørelse af leveomkostningerne i de forskellige kommunegrupper, så vi får den egentlige forskel frem. Det er ikke lykkedes endnu, men en sådan opgørelse er dog undervejs. Jeg er imidlertid overbevist om, at der ikke er nær så stor forskel, som man får indtryk af ved at se på de grundbeløb, der udbetales i øjeblikket, og når det ligger sådan, hvad man må formode, er det sikkert ikke forkert at bruge det beløb, der her foreslås, netop til en sådan udligning.

Når det drejer sig om at føre virkelig principielle og betydelige ændringer frem til hjælp for rentenyderne, har vi altid været at få i tale. Jeg behøver ikke at fordybe mig i historien, men kan henvise til de seneste år, hvor vi sammen med det konservative folkeparti har gennemført betydelige ændringer. Lad mig her nævne rentens pris-

talsberegning, hvis gennemførelse for mig at se var en udpræget retfærdighedshandling, og lad mig pege på, at der, sidste gang vi så på rentelovene, skabtes mulighed for, at de ældre kan tjene noget mere, uden at der sker fradrag i renten. Vi vil gerne fortsætte ad denne vej. Vi peger på værdien af, at der på samme måde gives de gamle mulighed for at have renteindtægter og forsikringsindtægter, uden at der sker fradrag i renten. Man vil hermed bidrage til at fremme opsparingen, og det har vi i høj grad brug for; det får vort samfund i højere grad end nogensinde brug for i de kommende år, hvor der bliver behov for ualmindelig store investeringer for at skaffe lærepladser og virksomheder til de store årgange af unge, der vokser til. Derfor må man se at komme bort fra regler og forhold, der straffer flid og sparsommelighed, for det kan jo i nogen måde påstås — og påstås med rette — at der er ting og forhold i de nuværende regler for alders- og invaliderentemodtagere, der gør det.

Jeg skal da på mit partis vegne tilsige et sagligt arbejde i det udvalg, som vi sikkert får, sådan som det også er nævnt af det ærede medlem hr. Kaj Andresen, så at vi indenfor en ikke altfor fjern fremtid kan nå til et resultat.

Poul Sørensen: Da mit partis ordfører, det ærede medlem fru Gertie Wandel, er forhindret i at være tilstede, skal jeg gøre nogle bemærkninger om de to foreliggende lovforslag.

Vi har jo tidligere og ikke mindst i valgkampen, vi har bag os, drøftet det store, afgørende spørgsmål om folkepensionering. Jeg lyttede med interesse til de bemærkninger, som den ærede socialdemokratiske ordfører gjorde herom, og jeg kan blot ved denne lejlighed understrege, at mit parti, som det ofte har været sagt, er en villig medarbejder og er stærkt interesseret i hurtigst muligt at få dette spørgsmål bragt til afslutning i kommissionen, således at folketilbud på baggrund af et forslag kan få spørgsmålet behandlet og forhåbentlig også — det synspunkt deler jeg — i så stor enighed som vel muligt få skabt det grundlag, som i fremtiden hele vor aldersforsorg skal hvile på. Vor medvirken skal ikke mangle i denne sag.

[Poul Sørensen.]

Det spørgsmål, som behandles her, har vi jo tidligere drøftet udfra lignende forslag som det her fremsatte, og jeg kan stort set sige, at mit parti med interesse vil søge at behandle det i det udvalg, som vi håber må blive nedsat efter denne førstebehandling.

Jeg skal her først sige et par ord om de hovedsynspunkter, vi vil anlægge i disse forhandlinger. Vi er enige i, som det ofte har været sagt, at den spændvidde, der er mellem de tre grupper eller områder, er for stor, og det er, som det er blevet sagt her fra talerstolen, givet, at man må søge at råde bod på den forskel, der er imellem land, by og hovedstaden. Derfor er en af de ting, vi gerne vil undersøge ved udvalgsbehandlingen, om det beløb, som man her ønsker stillet til rådighed for vore gamle, invalider og andre, ikke kunne benyttes på en noget anden måde, så at man i hvert fald påbegyndte en ændring af den uretfærdighed, som i denne lovgivning består indenfor det område, jeg her har nævnt.

Dernæst vil jeg sige om ministerens lovforslag, at vi er overordentlig tilfredse med — hvad vi ofte har givet udtryk for — at man ikke alene lader det omfatte alders- og invaliderentemodtagere, men også tager enligstiliede mødre med. Det er, som det ofte har været sagt — og jeg vil gerne understrege det — det område eller den del af vor sociale forsyning, som måske er det svageste led. Jeg vil gerne spørge den højtærede minister, hvorledes det stiller sig med hensyn til dækningsmulighederne. Mener man fra regeringens side, at den udgiftsforøgelse, som det medfører, der er jugeret til 34 mill. kr., kan inkluderes i det udgiftsbudget, der arbejdes med, eller kan man tænke sig på anden vis at skaffe dækning derfor, kort sagt, hvorledes ligger det med hensyn til finansieringen af denne udvidelse af den sociale forsyning?

Der kan være andre ting, som vi gerne vil tage stilling til, når udvalgsbehandlingen kommer i gang, og jeg skal med disse ord medgive forslaget løftet om, at vi fra mit partis side med interesse vil arbejde i udvalget for at nå til det bedst mulige resultat.

Jeg har ikke mange ord at sige om det andet forslag, der er fremsat. Det er rigtigt, som den forrige ærede ordfører understregede, at nu er vi inde i det sædvanlige

kapløb, hvor man fra kommunistisk side med meget vidtgående forslag søger at overtrumfe. Det har ingen interesse for os. Vi kan ikke på nogen måde fra vor side støtte det fremsatte forslag; vi afviser det. Vi vil med interesse arbejde på det af regeringen fremsatte lovforslag, og vi anmoder om at få det behandlet i et udvalg.

Svend Jørgensen: Den højtærede socialminister foreslår i dette lovforslag at yde et eengangstillæg til alders- og invaliderentemodtagere og til kronisk syge samt til enlige mødre.

Et forslag af denne art er ikke noget usædvanligt. Folketinget regner med, at sådanne forslag fremkommer, og kommunerne regner med det i deres budgetter. I 1952—53 fik vi endda to eengangstillæg, et ved lov af 17. december 1952 og et ved lov af 23. maj 1953. Det radikale venstre er enig med socialministeren i, at en forhøjelse af alders- og invaliderenten er nødvendig. Alders- og invaliderentemodtagerne lever under yderst beskedne kår, og en forhøjelse af renten er særdeles velmotiveret. Det samme gælder de kronisk syge og de enlige mødre, som lovforslaget også omfatter.

Det lovforslag, ministeren har fremsat, kan altså regne med mit partis tilslutning. Vi mener imidlertid, at ministeren burde være gået noget videre. Det radikale venstre er af den opfattelse, at forskellen i satserne for alders- og invaliderentemodtagere i København, i købstæderne og i landkommunerne er altfor stor, og at alders- og invaliderenten i landkommunerne og købstæderne er for lav, selv med et tillæg som det af ministeren foreslåede. Mit parti vil derfor i udvalget stille forslag om en afvikling af denne forskel. Vi vil foreslå, at man udover det tillæg, ministeren foreslår, forhøjer grundbeløbet for alders- og invaliderentemodtagere i købstæderne og landkommunerne med det mål for øje, at alders- og invaliderenten i disse kommuner efterhånden nærmer sig det beløb, der er gældende for København. Når alderspensionen forhåbentlig inden altfor længe bliver gennemført, er man jo enig om, at pensionen bør være ens for alle, hvor de end bor i landet. Det radikale venstre finder derfor, at det vil være naturligt allerede nu at begynde en afvikling af den store forskel mellem de forskellige kom-

[Svend Jørgensen.]

munegrupper, og vil i udvalget stille forslag, der tager sigte herpå.

Jeg takker ministeren for hans udtalelser om at ville søge folkeforsikringskommissionens arbejde yderligere fremmet, så forslaget om en almindelig folkepensionsordning inden altfor lang tid kan komme til realitetsforhandling her i tinget, og jeg deler fuldt og helt ministerens ønske om, at det må lykkes at samle et stort flertal i tinget for denne store sociale reforms gennemførelse. Ministeren kan regne med det radikale venstres uforbeholdne støtte til at få arbejdet i folkeforsikringskommissionen afsluttet med et positivt resultat.

For en fuldstændigheds skyld skal jeg tilføje, at det radikale venstre ikke kan støtte det kommunistiske forslag.

Ragnhild Andersen: Ved folketingsårets begyndelse fremsatte mit parti det lovforslag, der er til behandling i dag sammen med regeringens lovforslag om en særlig ydelse til alders- og invaliderentemodtagere. Den højtærede minister har samtidig foreslået, at også de enlige mødre, som er berettigede til at få børnebidrag udlagt af det offentlige, skal have den foreslåede særlige ydelse på 100 kr. Lovforslaget byder som bekendt på en øjeblikkelig hjælp på 100 kr. til enlige og 150 kr. til ægtepar, til udbetaling den 1. januar. Mit parti er ganske enig i, at de enlige mødre bør hjælpes og bør hjælpes nu. Vi har ikke medtaget dem i vort forslag, da der her er tale om to forskellige kategorier af sociale udgifter, som bør holdes adskilt. Naturligvis mener jeg ikke derfor, at vi i dag skal føre debatten på grundlag af spørgsmålet om posteringen af udgifterne. Der er mere grund til at sige, at de enlige mødre i langt højere grad, end tilfældet i almindelighed er, og i højere grad, end hvad der er tale om i dette lovforslag, bør kunne regne med samfundets støtte og bevågenhed. Det er en kendsgerning, at de fleste af dem — og det drejer sig om adskillige tusinder — er uhyre hårdt spændt for; mange har en arbejdsdag på 14—16 timer, som oftest under de økonomisk vanskeligste kår, og skal være både fader og moder for deres børn. Dette lovforslag betyder derfor en så lille håndsrækning til dem, at det forekommer mit parti, at det må betragtes som værende af

symbolsk karakter, sådan at forstå, at mit parti mener, der snarest bør gennemføres videregående foranstaltninger. Det kan ske gennem enkepension, det kan ske gennem hjælp — om fornødent — til uddannelse af de enlige stillede mødre selv, større hjælp til børnenes uddannelse og skolegang, huslejetilskud til sikring af, at de enlige mødre kan bo i gode og forsvarlige lejligheder, skattelettelse og støtte på andre områder. Det kan eksempelvis ske ved, at der gives dem sikkerhed for, at de får børnebidraget udlagt af det offentlige, d. v. s. ved at hæve indtægtsgrænsen for børnebidragets udbetaling i hvert fald op til sygekassegrænsen.

Ministerens forslag om en kontant ydelse på 100 og 150 kr. til alders- og invaliderentemodtagere er en lille imødekommethed overfor rentemodtagerne. Det svarer dog langt fra til de store ord og taler og valgprogrammer, der for kort tid siden blev spredt i så rigeligt mål ud over det ganske land. Man kunne ønske, at vælgerne i dag sad udenfor og kunne høre, hvor ganske andre toner det er, der lyder her, end dem, der lød på vælgermøderne. Man får lyst til at sige: højt at flyve, dybt at falde. Når man først er kommet indenfor murene, får tonen en anden lyd. Efter at alt, hvad der foreligger fra rentemodtagerne selv om de gamles og invalidernes vanskeligheder, om de trængsler, de slås med i landkommunerne, i købstæderne og også i hovedstaden, og efter alt, hvad der er talt og lovet forud for dette valg, må enhver erkende, at den lille håndsrækning, der gives her, ikke er af varig værdi, men kun er en yderst sparsom skilling til dem, der ventede noget mere.

Det lovforslag, ministeren har lagt på bordet, løser ikke noget af de problemer, rentemodtagerne slås med året rundt. Det er efter mit partis opfattelse både utilstrækkeligt og utilfredsstillende, utilstrækkeligt, fordi den foreslåede hjælp er for lille, og fordi det ikke er en varig forbedring, der sker, og utilfredsstillende, fordi man ikke tager hensyn til de ønsker, rentemodtagerne fra hele landet gang på gang har givet udtryk for, sidst ved deres hovedbestyrelsesmøde i Svendborg i september i år. De har gang på gang klaget over den store forskel, der er på renten og tillæggene i de tre kommunegrupper. Det er således, at rentemodtagerne i landkommunerne kun

[Ragnhild Andersen.]

får 74 pct. af renten i hovedstaden, og i købstæderne får de kun 88 pct. af den rente med tillæg, som udbetales i hovedstadskommunerne. I rentemodtagernes henvendelse til regeringen fra Svendborgmødet erklærer de rent ud, at de gamle og invaliderne i landkommunerne lever nær sultegrænsen, og de opfordrer, som rentemodtagerne har gjort det så ofte før, indtrængende til at rette på dette forhold. Jeg tror, at vore gamle har ret. Den store forskel, der er på renten i de tre kommunegrupper, hører ingen steder hjemme mere. Den har ingen som helst saglig begrundelse, og der findes ikke een, som tør stå op på denne talerstol og forsvare, at vi går videre med denne forskelsbehandling, og det er der heller ingen der har gjort i dag. Men om man fortsætter med lovgivningen, som den er, betyder det bare, at man anerkender forskellen, men at man ikke vil være med til at rette den.

Der er ingen gyldig forklaring på, hvorfor renten i landkommunerne er 135 kr. om måneden til enligstillede, 161 kr. i købstæderne og 183 kr. i København. 183 kr. er et særdeles lille beløb at skulle klare sig for måned efter måned, men 135 kr. i landkommunerne er det betydelig vanskeligere at komme igennem med. Det samme må siges om beklædningshjælpen. Jeg har sagt det mange gange fra denne talerstol. Jeg har flere gange stillet forslag om at gøre beklædningshjælpen ens i de tre kommunegrupper som et lille forsøg på at komme retfærdigheden nærmere, men det er blevet afvist af det høje ting. Jeg siger det igen og bliver ved at sige denne sandhed og de andre sandheder om forskellen i de tre kommunegrupper, om det uretfærdige, der ligger heri, for det er en kendsgerning, at tøjet er lige dyrt over hele landet, men takket være lovgivningsmagts bestemmelser udgør beklædningstillægget i landkommunerne kun 126 kr. og i købstæderne 150 kr., medens det er 170 kr. i hovedstaden. Der er ingen som helst saglig begrundelse for at gå videre med disse tre forskellige beklædningstillæg. Alligevel fortsætter man år efter år dermed, og det bidrager ikke til at øge respekten for de vises råd, om jeg må sige det sådan, når en

overlevet ordning som denne forskelsbehandling fortsætter.

En anden ting er, at det sprog, de politiske partier førte før valget den 22. september, da det gjaldt om at kapre stemmer, ikke mindst de gamle vælgeres stemmer, var et ganske andet end det, der lyder her i dag. I dag er de fleste partier, dog med undtagelse af det radikale venstre, som til min glædelige overraskelse udtaler sig på linie med deres valgprogram, enige om, at det er tilstrækkeligt at give rentemodtagerne en lille pengeseddel. Det fremgår i hvert fald af regeringens lovforslag, at man anser det for nok at give rentemodtagerne denne lille pengeseddel, og så henstiller man, at man foreløbig glemmer de mange store ord om principielle ændringer og forbedringer, når valget var overstået.

Sandheden er den, at der var stor hausse i folkepensionen på vælgermøderne. Efter avisernes beretning om vælgermøderne i Roskildekredsen var det fantastisk, hvad de forskellige ordførere kunne svinge sig op til. De sloges om æren for den store, geniale tanke om folkepension. Ingen ville have siddende på sig, at det ikke var deres parti, der var kommet til den geniale slutning, at vi måtte have folkepension. Det daværende regeringsparti, venstre, kom endog til, at nogle venstremænd havde fremsat tanken allerede i 1916. Man undres over, når venstre var så vågen i 1916, at vi så i 1953 ved afslutningen af en venstre-regeringsperiode skal nøjes med at diskutere, hvor vågent venstre var for et halvt hundrede år siden. De har ikke holdt sig synderlig vågne siden, eftersom folkepensionen ikke er blevet gennemført. Man sagde de største og smukkeste ord til vælgerne, ikke mindst på dette store område, som ganske rigtigt har vakt stor interesse hos befolkningen, fordi alle jævne mennesker længes efter tryghed i alderdommen. Man nøjedes ikke med at skrive på plakater eller i valgviserne en almindelig frase om tryghed i alderdommen, nej, man kom også direkte ind på, at man ville gennemføre visse ting, når bare valget var overstået.

Jeg skal tillade mig lige at rippe lidt op i, hvad der skete på vælgermøderne, for jeg synes ikke, det skal glemmes, og

[Ragnhild Andersen.]

jeg tænker her bl. a. på den udtalelse, som den nuværende højtærede statsminister, hr. Hans Hedtoft, bragte i radiovalgtalen. Jeg beder om den højtærede formands til-ladelse til et par korte citater. Den højtærede statsminister sagde her, at

„vore modstandere taler om „overdådig“ folkepension. Vort forslag til-sigter en gradvis overgang til en årlig pension for et ægtepar på ca. 5 000 kr. og for enlige ca. 3 300 kr., regnet efter det nugældende prisniveau. Synes De, det er overdådigt?“, spørger den højtærede statsminister. „Det gør jeg heller ikke!“, svarer han.

Nej, 5 000 kr. og 3 300 kr. anses ikke for overdådigt, men når man så i dag diskuterer folkepensionen, ja, så drejer det sig om en lille kontant eengangsydelse på 100 og 150 kr., som intet rører ved principperne i den utilfredsstillende lovgivning. Synes De, det er overdådigt? kunne jeg have lyst til at spørge den højtærede statsminister; jeg synes, det er under al kritik, at man ikke når længere. Regeringens forslag rører ikke ved noget af alt det, man har givet løfte om.

Men det var jo ikke alene regeringspartiet af i dag, der gav løfter; venstres valgmanif-est giver udtryk for det samme. Jeg har her venstrebladet „Liberal Orientering“, der uddeles i København. Hvad kræver man ikke heri? Man skriver i en artikel om folkepensionen:

„Endelig — og herom synes der ud-bredt enighed — må der peges på, at en udjævning af de forskellige satser, der anvendes på landet, i købstæderne og i hovedstaden, må finde sted.“

Det forekommer mig, at også denne ud-talelse i venstres valgavis må være forplig-tende for den optræden, man lægger for dagen overfor dette lovforslag, og dog i hvert tilfælde må indebære, at man udtryk-ker sympati for de tanker, der er kommet til udtryk i det af mit parti stillede forslag. Jeg hørte ikke noget sådant komme frem i det ærede medlem hr. Søren Andersens ind-læg her i dag, men jeg var så heldig, at jeg selv var i stand til at høre den daværende stats-ministers, det ærede medlem hr. Erik Erik-sens, radiovalgtale, og hvad sagde ikke den daværende højtærede statsminister? Jo, han hævdede jo stemmen, da han erklærede,

at man ikke fortsat kunne finde sig i, at denne uretfærdige ordning, denne over-levede ordning, som de forskellige rente-satser i de tre kommunegrupper er, skulle fortsætte, det kunne venstre ikke være med til. Og jeg vil tro, at der vakttes forhåbning, — ja, det gjorde der — hos de gamle med disse udtalelser.

Den konservative valgavis lovede også tryghed i alderdommen. Men siger i en ud-talelse, at det socialdemokratiske forslag er man ikke tilfreds med. Det

„lider af den svaghed,“
siger den konservative valgavis

„at det først er fuldt gennemført om 30 år.“

Og man siger derefter i opråbet:

„Interessen bør samle sig om, hvad der skal ske nu. Det konservative folkeparti er tilhænger af en rimelig folkepensions-ordning, som skal komme alle borgere i landet tilgode, uanset om de er beret-tiget til aldersrente eller ej, men det må ikke ske på bekostning af en for arbejds-lysten skadelig stigning i skattebyrden.“

Med andre ord, de konservatives inter-esse samler sig om, hvad der skal ske nu, og jeg håber, det må få følger for partiets stillingtagen ikke alene til det lovforslag, der ligger her på bordet fra ministerens hånd, men også til det lovforslag, der er fremsat af mit parti, og som netop tilsigter at gå bort fra de uretfærdigheder, der findes i den gæl-dende lovgivning med forskelsbehandling af rentemodtagerne i de tre kommunegrup-per. Jeg mener, det må være forpligtende med de løfter, der er givet af de forskellige politiske partier på dette store og aktuelle område.

Hvad angår det radikale venstre, gav også dette parti i taler og valgmanifeste udtryk for, at man ville gå ind for en ud-jævning af forskellen mellem de tre kom-munegrupper. Det lyder godt at læse i det radikale valgmanifest, at

„der må straks påbegyndes en afvik-ling af den forskel, der er mellem rente-satserne på landet, i købstæderne og i hovedstaden.“

Jeg finder anledning til at udtrykke min glæde over, at det ærede medlem hr. Svend Jørgensen i dag ikke nøjes med at give til-slutning til regeringsforslaget, men yder-mere tilslutter sig de tanker, der ligger til

[Ragnhild Andersen.]

grund for mit partis forslag. Det er muligt, at det radikale parti ikke mener, man kan afvikle hele forskellen mellem rentesatserne i de tre kommunegrupper på een gang. Det kan diskuteres, og mit parti er også villigt til at forhandle på dette område.

Men det kan ikke diskuteres, forekommer det mig, hvorvidt man skal tage fat på dette område, hvor man konkret har givet vælgerbefolkningen udover landet løfter forud for valget den 22. september. Mit parti mener, at valgløfterne og valgprogrammerne forpligter til i hvert fald et ærligt forsøg på at gøre det, man har lovet at gøre. Jeg må sige, jeg er meget forbavset over, at det forslag, der er kommet fra ministerens hånd, ikke rækker længere, end det gør. Det var så heldigt, at jeg selv forud for valget deltog i et af de kantede møder, et møde, der var arrangeret af aldersrenteforeningen ude i Gladsakse, og her stod jeg overfor repræsentanter for alle politiske partier, som omtalte deres partiers politik i almindelighed og naturligvis deres politik overfor aldersrentemodtagerne i særdeleshed. Fra det socialdemokratiske parti var kommet, ikke den højtærede udenrigsminister hr. H. C. Hansen, som man havde ventet, men det ærede medlem fru Edel Saunte, som tolkede socialdemokratiets synspunkter. Det ærede medlem talte smukt for de gamle og sluttede med at stille tre spørgsmål. Det første spørgsmål lød således: Vil de politiske partier love at stemme for at give rentemodtagerne 200 kr. mere til de enlige og 300 kr. mere til ægteparrene efter valget? Det andet spørgsmål: Vil de politiske partier love at stemme for, at renten og tillæggene i kommunegrupperne II og III hæves op til takst I? Og det tredje spørgsmål var: Vil de politiske partier stemme for, at der gennemføres en enkepension på størrelse med aldersrenten? Jeg skal ikke fortælle det høje ting, hvor glad jeg blev for at høre disse tre spørgsmål, men jeg skylder tinget at oplyse, at der blev almindeligt røre og bevægelse og glæde nede på bænken, hvor der sad lutter

gamle og invalide mennesker, som jo må leve af aldersrenten. På mit partis vegne var det ikke vanskeligt for mig at svare det ærede medlem; jeg udtalte naturligvis min undren over, at det ærede medlem ikke i foråret sammen med sit parti havde stemt for at forhøje renten med de 200 og 300 kr. til de enlige og ægteparrene, således som mit parti foreslog det dengang. Men jeg ser jo på det ligesom andre: der er mere glæde i himlen over een synder, som omvender sig, end over de 99, som ikke har omvendelse behov. Jeg kunne straks på mit partis vegne erklære, at mit parti med fuld aktivitet og al den energi, vi kan udvise, ville sætte ind for at gennemføre sådanne forslag på alle de tre områder.

Den radikale repræsentant lovede det samme, ansigt til ansigt med de gamle og invaliderne.

Når nu en så fremtrædende repræsentant som det ærede medlem fru Edel Saunte, der efter sigende oven i købet skal have haft mulighed for at få en ministerpost, stiller sådanne spørgsmål, ansigt til ansigt med rentemodtagerne, må det vel betyde, at der er en vis alvor i tingene. Det kan vel ikke bare være udtryk for, at man siger noget stort på vælgermøderne, og så falder man ned, når man kommer ind i det høje ting.

Sagen er jo den, at dersom det er rigtigt, at radikale og socialdemokrater, således som de gav udtryk for på dette møde, er enige om, at tiden er inde til at tage fat på en ændring af forskelsbehandlingen af rentemodtagerne i de tre kommunegrupper, samtidig med at vi kommunister — det har vi været i lang tid — er mere end villige til at medvirke dertil, er det ensbetydende med, at der i det høje ting er flertal for at gennemføre sådanne ændringer. Jeg må derfor sige til den højtærede minister, at jeg ser ingen grund til at trække mit forslag tilbage, som ministeren henstillede til mig; men jeg mener, at mit partis forslag må drøftes i udvalget, og at man bør forbedre det forslag, der er fremsat af regeringen, således at man handler i overensstemmelse med de syns-

[Ragnhild Andersen.]

punkter, der er givet udtryk for forud for valget.

Mit parti mener, at man må begynde med at afskaffe den nævnte uretfærdige forskelsbehandling, og det bør man gøre — altså hjælpe dem, der trænger ude i landkommunerne og i købstæderne — før man begynder på at give folkepension til alle borgere, uanset deres indtægter. Mit parti har ikke noget imod at fortsætte forhandlingerne i folkeforsikringskommissionen om en almindelig folkepension; men det forslag, vi har lagt på tingets bord, krydser ikke på nogen måde de forhandlinger, der foregår på dette område.

Med disse ord har jeg begrundet de forslag, mit parti har stillet i § 1 og § 5, gående ud på at hæve renten med tillæg og lommepege til rentemodtagerne i kommunegrupperne II og III til samme satser som i kommune-gruppe I.

Mit parti har også foreslået, at den hjælp, der skal ydes rentemodtagerne, ikke alene bliver en øjeblikkelig håndsrækning, men en varig forhøjelse af grundbeløbene.

Begrundelsen for, at vi har foreslået 200 kr. og 300 kr., er ligetil, nemlig den — hvad vi har sagt før — at man dermed kommer op på de beløb, der af socialdemokratiet selv er nævnt som første rate i forslag om folkepension. Det er nu mere end 1½ år siden, dette forslag kom frem, både i kommissionen og for offentligheden, og der er ikke sket nogen ændring i rentemodtagernes forhold siden da. Intet er vel så mere rimeligt end at holde sig til disse 200 og 300 kr., som man for 1½ år siden anså for rimelige. Jeg forstår ikke, hvorfor regeringen har halveret disse beløb, som man for 1½ år siden mente var en passende forhøjelse.

Mit parti har også foreslået at forhøje brændselhjælpen med 7 hl koks overalt i landet. Jeg har et regnskab fra en gammel rentemodtager, som han kom og gav mig forleden dag. Han bor i København, og han syntes, jeg skulle have alle regningerne fra hans kokshandler, så jeg kunne se, hvad han havde købt, og hvad han havde betalt for sit brændsel. Han kunne naturligvis ikke klare sig med de 18 hl eller de 193 kr., man får i Københavns kommune i brændselshjælp. Hans regnskab viste, at han havde brugt til betaling af 10 hl tyske koks 109 kr., af 18 hl

danske koks 133 kr. og af 7 sække optændingsbrænde 47 kr., altså ialt 289 kr., og det foreligger der kvitteringer for. Desuden har han måttet købe sig en koksspand, som kostede næsten 10 kr. Denne rentemodtager har altså brugt over 100 kr. af sin sparsomme normale rente på 183 kr. om måneden til ildebrændsel. Er det retfærdigt, at en sådan mand kun får 18 hl? Mit parti finder, at samfundet har råd til at give vore gamle og invaliderne et brændselstillæg, som de kan klare sig for i vinterens løb, og derfor har vi medtaget vort forslag om at forhøje brændselhjælpen med 7 hl, altså fra 18 hl til 25 hl ialt.

Et andet forslag, vi har fremsat, er forslaget om at forhøje invaliditetstillægget. Invaliditetstillægget er — således som loven er i dag — forskelligt i de tre kommune-grupper: 276 kr. om året i kommune-gruppe I, 264 kr. i kommune-gruppe II og 252 kr. i kommune-gruppe III. Vi mener, som det fremgår af vort forslag, at disse tre satser bør være ens, men vi mener også, at invaliditetstillægget bør fordobles.

Jeg er ganske enig i, at samfundet bør hjælpe de invaliderede også på andre områder, især med hensyn til at skaffe arbejde og beskæftigelse til dem. Men på hvilken måde man end endevender dette problem, så ved enhver, at der til stadighed vil være rentemodtagere, som man af forskellige grunde, og først og fremmest på grund af deres sygdom, ikke kan placere i produktionslivet. Og der er alligevel blandt dem mennesker, som er forsørgere, som har byrder at bære i forbindelse med hjem og familie, og som derfor sidder yderst vanskeligt i det. Mit parti mener, at det — sådan som rentemodtagerne selv har ønsket det — vil være rigtigt at fordoble invaliditetstillægget.

Jeg finder anledning til overfor det høje ting at oplyse om et brev, jeg fik fra en rentemodtager, hvis hustru er invalid. Jeg fik det for et par dage siden, og med den højtærede formands tilladelse vil jeg oplæse brevet fra denne rentemodtager, som bor i en lille stationsby. Han skriver:

„For 5 år siden rantes min hustru af børnelammelse, og resultatet blev fuldkommen invaliditet. Hun sidder i en rullestol og kan end ikke vende sig selv i sengen, skal hjælpes på toilet samt i

[Ragnhild Andersen.]

tøjet, hjælpes i seng o. s. v. Da hun havde tilbragt 420 dage på sygehus, fik vi besked om, at ifølge sygekasseloven var hendes sygekassehjælp opbrugt, hvorfor hun ikke mere kunne være nydende medlem af sygekassen. Da jeg under min hustrus sygdom fæstede en pige til at passe hjem og to børn, hvoraf den yngste var 2 år, den ældste 9 år, fik jeg at vide, at ifølge skattelovene var det luksus at have pige, og jeg måtte ikke fradrage lønnen på selvangivelsen. For 14 måneder siden påtog jeg mig en posttur på 40 km i 1½ år for at rette økonomien op i et sygeramt hjem. Resultat: man fratog min hustru 151 kr. om måneden af invaliderenten, så hun nu kun får 99 kr. Jeg passer selv hjem og hustru og børnene, laver mad og hjælper i hjemmet. Pige er der ikke råd til, og min arbejdsdag er fra 16 til 18 timer i døgnet. Jeg har klaget flere gange til socialministeriet, men får den besked, at sådan er lovene. Disse oplysninger må De gerne oplæse i folketinget.“

Jeg ser ingen grund til at holde disse oplysninger skjult for det høje folketing, hvor det så ofte siges, at vi har en efter omstændighederne udmærket sociallovgivning. Jeg finder oven i købet anledning til at bemærke, at der i dette brev fra et landpostbud med en invalid hustru og to børn er ting, som forekommer mig næsten ufattelige. Jeg ringede til socialministeriet og talte med dem om sagen, og de svarede meget elskværdigt, at de ganske rigtigt havde haft korrespondance om sagen og havde haft henvendelser fra flere medlemmer af det høje ting angående denne mand, som er så hårdt ramt med sin syge kone og sine to børn; man havde svaret, at loven er sådan, at når man har opbrugt sygekassedagpengene, er man ikke mere nydende medlem, og at når indtægten steg, gik renten ned. Men når jeg tænker på denne sag, der formentlig har verseret i et års tid, spadseret til socialministerium, til amtsråd gennem to ministre og sikkert talrige embedsmænd foruden kommunernes socialudvalg, er jeg mere end forbløffet over, at der ikke er en eneste rådgiver for de dårligst stillede her i landet, at ikke en eneste har tænkt på den syge kone hjemme

i sengen, som ikke kan klæde sig på alene og ikke kan gå på toilet selv, og gjort opmærksom på, at hun naturligvis er berettiget til et bistanstillæg ifølge folkeforsikringsloven. Jeg undres højligt over, at noget sådant kan foregå i dansk socialadministration, at man ikke engang kan henvise sådanne mennesker til at søge den hjælp, der er hjemlet i lovene. Jeg ved godt, at når jeg eller andre folketingsmænd henvender os på de forskellige kontorer, får vi en elskværdig behandling og et elskværdigt svar. Men det forekommer mig at være hundrede gange vigtigere at give den rette hjælp og vejledning til denne familie, som trænger dertil, og som klager sin nød gang på gang, fordi den ikke kan klare sig med 4 500 kr. plus 99 kr. i tillæg alt i alt til den syge kone, når manden har hjem og to børn at passe og en arbejdsdag som den her nævnte.

Det forekommer mig også, at den agtpågivenhed, man mangler på disse områder, har man andre steder, hvor loven virker tungt. Jeg har været stillet overfor, at man er ganske anderledes vågen, når mennesker har fået for meget, end når mennesker har fået for lidt. Sådan en hjælp, som f. eks. en invalid kone får for lidt i bistanstillæg, den har hun ingen mulighed for at få efterbetalt. Det hedder nemlig i loven, at man kun kan få bistanstillæg fra den dag, man søger bistanstillægget.

Jeg har for nogle dage siden her i København været ude for dette tilfælde. En gammel kone på omkring de 70, som får aldersrente i København, fik samtidig et tilskud fra sin afdøde mands arbejdsgiver; han havde givet hende 25 kr. om måneden. Så mødte han hende en dag, og da han så, hvor elendig hun var gående med sine to stokke, forhøjede han det månedlige tilskud til 50 kr. Det skal i sandhedens interesse siges, at den gamle kone ikke havde fortalt folkeforsikringskontoret noget om denne indtægt. Det er naturligvis ikke tilladt at holde slige indtægter skjult for folkeforsikringskontoret, som havde givet hende et personligt tillæg på 25 kr. om måneden, fordi hun var så dårligt gående, og da man blev klar over, at hun havde fået og fik tilskud fra sin afdøde mands tidligere arbejdsgiver, sagde man til den gamle kone:

[Ragnhild Andersen.]

dette skal De skam betale, min gode kone, og så tog man ikke alene det personlige tillæg fra hende, men man nedsatte renten, som er på det lille beløb af 183 kr., til 173 kr., for at intet skulle gå fra den offentlige administration, som mente at være blevet taget ved næsen af denne gamle kone. Ja, jeg må sige, at man er betydelig mere agtpågivende, når det drejer sig om at inddrage til det offentlige, hvad man mener man har givet for meget ud, end man er, når det drejer sig om at skaffe de dårligt stillede den smule rettigheder, de har ifølge vor sociale lovgivning.

Jeg har nævnt disse ting, fordi jeg finder, at vor sociallovgivning ikke er tilstrækkelig. Jeg finder, at der er al god grund til at sige, at overalt, hvor mennesker indenfor det administrative område kommer i forbindelse med disse spørgsmål, må det være dem en pligt at yde den bedst mulige vejledning og rådgivning til disse mennesker for at sikre, at de får den hjælp, loven i hvert fald indebærer mulighed for.

Af de to lovforslag, vi behandler i dag, har jeg motiveret det forslag, som er fremsat af mit parti, og som ministeren opfordrede mig til at tage tilbage. Nej, højtærede minister, det ser jeg ingen anledning til. Det forslag, som mit parti har fremsat, er i største overensstemmelse med de ønsker, rentemodtagerne selv har. Det svarer ydermere til løfter, der fra mange sider er givet rentemodtagerne, også fra den højtærede ministers parti, under sidste valgkamp. Jeg behøver bare at henvise til de løfter, som jeg allerede har nævnt det ærede medlem fru Edel Saunte gav overfor rentemodtagerne ude i Gladsaxe, og som også er givet på talrige møder landet over om, hvad man ville gøre, når først valget var overstået og en ny regering var dannet. Nej, jeg opfordrer tværtimod den højtærede minister til at overveje, om ikke det er muligt for ham og hans parti at strække sig videre, end de har gjort i dag. Jeg opfordrer ministeren indtrængende til at forbedre sit forslag på grundlag af de tanker, der er fremsat i mit partis forslag om at udjævne forskellen eller rettere sagt ophæve forskellen på renten i de tre kommunegrupper.

Jeg beklager, at forslaget fra mit parti

ikke har mødt fuld tilslutning fra alle sider. Dog har der i de synspunkter, der er fremført fra såvel det konservative folkeparti som venstre, også været udtryk for, at man ikke ser med uvilje på ændringer i den retning, som mit parti har foreslået. Når imidlertid det ærede medlem hr. Søren Andersen finder, at det beløb, der er foreslået af ministeren, i stedet for bør bruges til udjævning af forskellen mellem renten i de tre kommunegrupper, vil jeg dertil sige, at her behøver der ikke at være tale om et enten-eller, her bør det ærede medlem sige både-og, for det er rigtige tanker, der ligger i både at ophæve forskellen mellem de tre kommunegrupper og samtidig at give en forhøjelse, som også kommer rentemodtagerne i hovedstaden til hjælp.

Mit parti har stillet sit forslag, og vi opfordrer de øvrige partier til under deres overvejelser i udvalget, hvor vi håber vi kan komme med, at tage hensyn til vort forslag og bemærke sig, at det er udtryk for rentemodtagernes egne ønsker og partiernes løfter til vælgerne.

Med disse bemærkninger anbefaler jeg lovforslagene til videre behandling og lover mit partis fulde medvirken og støtte til gennemførelsen af vort lovforslag og håber på forbedringer af ministerens lovforslag.

Søren Olesen: Da der for tiden er gode erhvervsforhold og god beskæftigelse i vort land, kan der nok være grund til også at tænke på dem, som er udenfor erhvervslivet, på de gamle og invaliderne, og give dem en andel i, skal vi sige, den økonomiske fremgang og de fordele, som er kommet for de øvrige befolkningsgrupper, selv om der ikke foreligger nogen prisstigning i øjeblikket og der vel heller ikke er udsigt til nogen sådan. Vi kan derfor også fra vor side give tilslutning til, at spørgsmålet nu tages op om en øjeblikkelig forbedring af kårene for de gamle og invaliderne og de andre grupper, som er nævnt i den højtærede ministers forslag.

Når der ikke er blevet foretaget nogen udjævning mellem de tre kommunegrupper, som der har været talt om, skønt jeg har forstået, at socialdemokratiet såvel som den højtærede minister i og for sig er tilhænger deraf, ligger det vel i, at der her, som den højtærede minister sagde, er tale om en

[Søren Olesen.]

rent øjeblikkelig bistandsydelse. Jeg forstår det sådan, at ministeren har ment, at da forslaget skulle fremmes ret hurtigt, ville det kun sinke det, hvis man kom ind på de forskellige problemer, som kan rejse sig, hvis man ændrer principperne. Jeg tror alligevel, det vil være rigtigt at tage spørgsmålet op til drøftelse. I hvert fald er det sådan mange steder på landet, at man synes, man er lidt dårligt behandlet, og det har den virkning, at de gamle føler trang til at flytte ind til de områder, hvor man har en højere sats. Det viser sig særlig i de kommuner, hvor man har to satser, både en for den bymæssige bebyggelse og en for de rene landkommuner. Det kan også virke sådan, at de gamle opfordres til at søge alderdomshjem og aldersrenteboliger, som er stærkt optaget. Dér kunne det have sin betydning, at de gamle fik mulighed for at blive dér, hvor de har boet hidtil, eller vi kan måske sige det sådan, at børn og slægtninge fik mere lyst til at beholde disse gamle hos sig i familien, og det kunne også have sin betydning rent menneskeligt set.

Jeg vil derfor anbefale, at man alligevel tager det spørgsmål op til overvejelse, om der enten ved forbedring af de lave grundbeløb eller ved en aftrapning af dette een-gangstillæg kan ske en udjævning i den forskel, som nu er tilstede, uden at den dog helt fjernes.

Arbejds- og socialministeren (Strøm): Jeg vil gerne takke det ærede medlem hr. Kaj Andresen, der på socialdemokratiets vegne gav tilslutning til lovforslaget, og jeg vil takke de øvrige ærede ordførere for deres venlige bemærkninger om lovforslaget.

Der er navnlig eet spørgsmål, som samtlige ordførere har kredset om; det er spørgsmålet om aftrapning imellem kommune-grupperne, København, købstæderne og landet. Det, som regeringen har foreslået, er — som det er blevet sagt — en bistandsydelse, som skulle kunne komme hurtigt til udbetaling, og vi havde regnet med, at de spørgsmål, som man ellers har diskuteret, skulle finde deres naturlige afklaring i folkeforsikringskommissionen. Da jeg vidste, at spørgsmålet om zonegrænserne var noget, man i valgkampen fra alle sider i stor udstrækning havde diskuteret, var det rime-

ligt, at det første, jeg spurgte om ovre i departementet, var: Hvordan forholder det sig med zonegrænserne, har man i folkeforsikringskommissionen beskæftiget sig med dette spørgsmål? Svaret blev ja. Man havde i folkeforsikringskommissionen, hvoraf de ærede medlemmer fru Ragnhild Andersen og hr. Svend Jørgensen er medlemmer, spurgt om, hvad det ville koste at udjævne taksterne i de 3 grupper, og man var kommet til det resultat, at det ville koste ca. 100 mill. kr. at føre de takster, der er på landet og i købstæderne, op til Københavns niveau. Da man nu vidste, at det ville være formålstjenligt, om man lod undersøge, hvordan forholdene med hensyn til varepriser og leveomkostninger, altså pristallet, var ude omkring i de forskellige grupper, rettede man henvendelse til den tidligere arbejds- og socialminister om at få arbejdet sat i gang, og den forrige arbejds- og socialminister henvendte sig til den daværende finansminister og fik tilslutning til, at dette arbejde måtte sættes i gang. Denne undersøgelse er imidlertid endnu ikke afsluttet og dens resultat altså ikke tilstillet folkeforsikringskommissionen.

Selvfølge er jeg villig til i et udvalg at forhandle alle spørgsmål og alle problemer, men jeg henstiller til de ærede ordførere, som selv ved besked om det, jeg har nævnt her, at tage det med i betragtning, når man skal vurdere spørgsmålet om zonegrænsernes afskaffelse.

Jeg har sagt dette generelt, fordi jeg har forstået, at der er almindeligt ønske om, at zonegrænserne skal afskaffes, og man kan så spørge mig: Ja, men socialdemokratiet ønsker jo også zonegrænserne afskaffet, er det så nødvendigt at afvente en kommissionsundersøgelse, som er sat i gang på grundlag af netop socialdemokratiets ønske? Dertil må jeg svare, at vel har socialdemokratiet sagt, at vi ønsker zonegrænserne afskaffet, men vi har også sagt, at det skulle være en trinvis afskaffelse i forbindelse med gennemførelse af en almindelig folkepensionering.

Det ærede medlem hr. Søren Andersen sagde, at der var ingenting i bemærkningerne og i min fremsættelsestale, der gav nogen særlig begrundelse for at gennemføre lovforslaget. Det ved jeg dog ikke. Jeg har i fremsættelsestalen sagt, at rentemodta-

[Arbejds- og socialministeren.]

gerne hører til den del af vore medborgere, som har de mindste indtægter og derfor også vil have de største vanskeligheder ved at klare dagen og vejen, og det er altså det, der har bevirket, at vi har fundet det rimeligt at stille forslag om denne øjeblikkelige eengangsydelse.

Jeg vil gerne takke den tidligere arbejds- og socialminister, det ærede medlem hr. Poul Sørensen. Jeg forstod, at han dog ville se med forståelse på det forslag, som regeringen nu har fremsat, og jeg går ud fra, at det svar, jeg har givet om zonegrænserne, også vil gå ind i det konservative folkepartis overvejelser med henblik på spørgsmålet om de 3 grupper.

Imidlertid spurgte det ærede medlem hr. Poul Sørensen mig, hvordan det stillede sig med dækningen for de 34 mill. kr., der her er tale om. Finansministeren er selvfølgelig meget betænkelig ved at få en udgift af denne størrelse, men jeg regner med, såvidt jeg er orienteret, at der ikke skal søges gennemført særlige dækningslove i den anledning. Dette gælder naturligvis ikke, hvis der, som jeg har forstået af ordføretalerne, kan blive tale om yderligere udgifter på disse områder.

Jeg skal ellers ikke gå ind i en nærmere diskussion om de problemer, her er rejst. Jeg forstår, at der er ønske om en udvalgsbehandling, og jeg står gerne til rådighed med alle de oplysninger, som er nødvendige, men jeg beder altså om, at man ud fra den betragtning, som jeg har gjort gældende, at dette forslag ikke tilsigter at ordne alle problemerne for alders- og invaliderentemodtagerne, men kun at give dem en øjeblikkelig bistandsydelse, gennemfører forslaget og så fra alle sider i den folkeforsikringskommission, som nu har arbejdet et stykke tid, bestræber sig for at nå frem til en løsning, der kan skabe bedre vilkår for de medborgere, som der her er tale om.

Først og fremmest retter jeg selvfølgelig denne opfordring til de ærede medlemmer, der er medlemmer af folkeforsikringskommissionen, og jeg vil gerne sige til det ærede medlem fru Ragnhild Andersen — jeg har sagt det ved tidligere lejligheder — at det ville være meget ønskeligt, om man viste den samme interesse og velvilje for at nå et resultat af arbejdet i folkeforsikringskom-

missionen, som man viser, når man står her på talerstolen. Jeg bebrejder ingen noget. Der har været valg i den senere tid, og jeg erkender, at i en slig periode er det vanskeligt at få politikerne i en kommission samlet, når vi samtidig skal være ude ved vælgermøderne. Men nu skulle vi gerne trække i arbejdstøjet, også i folkeforsikringskommissionen, og jeg medgiver denne kommission alle gode ønsker med henblik på at nå et resultat.

Jeg ser meget gerne, at man ikke sinker dette forslag om en eengangsydelse på 150 kr. til ægtepar, 100 kr. til enlige og 16 kr. til hver person på alderdomshjem og forslaget om 100 kr. til de enlige mødre, der kan få forskudsvis udbetaling af det offentlige. Jeg vil meget gerne henstille, at man gennemfører det så hurtigt som muligt — efter forslaget skal ydelsen udbetales sammen med renten den 1. januar, og kommunerne skulle gerne have lidt tid til at tilrettelægge udbetalingen — og at man så i folkeforsikringskommissionen, efter at vi nu har henstillet til den at fremskynde arbejdet, fremskynder arbejdet, så vi kan vende tilbage til de principielle spørgsmål, der er rejst ved denne lejlighed.

Kaj Andresen: Der skal i den diskussion, der er opstået om zonegrænserne, ikke herske nogen tvivl om mit partis stilling. Vil man se tilbage i referaterne af tidligere debatter, vil man finde, at det er os, der har rejst dette spørgsmål. Jeg har flere gange ved diskussionerne om eengangstillæggene gjort opmærksom på den store forskel og fremsat ønske om, at man snarest muligt nåede frem til en udligning — også på tidspunkter, da ærede ordførere fra andre partier ikke var til at få i tale herom. Vi står på det standpunkt, at zoneudligningen må gennemføres — det er et led i det forslag om folkepension, vi har udarbejdet skitse til — men vi har, sådan som også den højtærede socialminister har udtalt, haft indtryk af, at netop disse principper var man enig om skulle gennemarbejdes i kommissionen, inden et endeligt forslag herom fremsattes.

Jeg må udtale min forundring over, at det ærede medlem hr. Søren Andersen og det ærede medlem hr. Poul Sørensen, den tidligere socialminister, talte om at foretage

[Kaj Andresen.]

udligningen allerede nu i forbindelse med det beløb, her foreslås stillet til rådighed. Hvorfor stillede det ærede medlem hr. Poul Sørensen som socialminister i fjor ikke et forslag om en udligning, men et forslag af ganske samme karakter som dette om en eengangsydelse?

Det ærede medlem fru Ragnhild Andersen, som jeg iøvrigt ikke skal indlade mig i en længere diskussion med, citerer vælgermøder og valglofter o. s. v. Jeg vil gerne fastslå, at mit parti forud for dette og det forrige valg har givet løfte om, at vi vil arbejde for en gennemførelse af den folkepensionsordning, som vi har stillet skitseforslag om. Det agter vi fortsat, og jeg vil tro, at jeg godt kan holde lidt mod det ærede medlem på, at der derudaf vil komme et større resultat, end det ærede medlem får ud af sine forslag.

Søren Andersen: Når den tidligere regering fremsatte sine forslag om en eengangsydelse, var det på grundlag af en undersøgelse af økonomiske forhold, medens dette jo ikke kan siges om det forslag, der nu er fremsat af den nye regering. Den højtærede socialminister siger selv, at man sigter mod en trinvis afskaffelse af princippet med de tre kommunegrupper. Var der så noget i vejen for at tage det første trin netop i forbindelse med det lovforslag, vi her behandler? Jeg kan ikke forstå, at der skulle være noget i vejen for det, og jeg kan heller ikke se, at det skulle volde så store administrative vanskeligheder. Jeg synes at erindre visse linier, hvori det hedder: hvad du evner, kast af i de nærmeste krav. Når vi ser fornuftigt på tingene og erkender, at vi slet ikke kommer for vidt med udjævningen, også uden at vide noget om, hvad statistikken siger, så ligger de nærmeste krav netop i at hæve gruppe III og gruppe II op imod gruppe I. Nu kan vi tale om det i det udvalg, som sikkert kommer, og der håber og tror jeg at den højtærede socialminister vil være til at få i tale.

Poul Sørensen: Forhandlingerne skal selvfølgelig føres i udvalget, men når vi nu står i den situation, at 34 mill. kr. kan stilles til rådighed — således har jeg forstået det — så må det ikke forbavse, at vi fra vor side,

og også andre ordførere har jo gjort det, stiller det spørgsmål: Vil det ikke være rigtigt, når vi alle i de sidste år har ønsket en udligning og dermed har erkendt, at landbefolkningen er absolut ringere stillet og bybefolkningen noget ringere stillet end hovedstadens befolkning med hensyn til aldersrenteforsorgen, at fordele disse 34 mill. kr. på en lidt anden måde end den, som den højtærede minister har stillet forslag om? Jeg er dog villig til at frafalde videre drøftelse ved denne lejlighed og at henlægge den til det kommende udvalg.

Med hensyn til fremskaffelsen af de 34 mill. kr. forstod jeg på den højtærede minister, at finansministeren havde været meget betænkelig ved at stille dette beløb til rådighed. Jeg er ikke i stand til at overse det, selvfølgelig ikke, men jeg vil dog gerne spørge den højtærede minister, om man mener, at dette beløb kan holdes indenfor det udgiftsbudget, der foreligger, eller hvorledes man ser på dette. Således som den økonomiske situation har været drøftet i det sidste par dage, vil det antagelig ikke komme bag på den nuværende høje regering, at vi fra vor side interesserer os for disse dækningsproblemer ved denne lejlighed, således som vi vil gøre det fremefter. Jeg tilsiger altså vort medarbejderskab.

Må jeg lige tilføje, at det foredrag, som den ærede kommunistiske ordfører holdt, har det ingen interesse for mig at drøfte. Vi kender det fra tidligere tider, og jeg skal ikke forlænge debatten ved at gå ind på alle de problemer, som her er rejst. De får deres endelige afgørelse i kommissionen, som arbejder med disse spørgsmål.

Svend Jørgensen: Det radikale venstre ønsker at benytte denne lejlighed til at gøre en begyndelse til virkeliggørelsen af vor tids største sociale tanke, nemlig folkepensionen. Derfor agter vi i udvalget at stille forslag om en begyndende afvikling af forskellen mellem de tre kommunegrupper, hovedstadsområdet, købstæderne og det øvrige land, således at gruppe II og III forsvinder og taksterne der efterhånden erstattes med taksten i København og det øvrige hovedstadsområde.

I sin tid, da denne gruppdeling indførtes, var den vistnok mere retfærdig, end den er nu. Dengang var alting dyrere i København

[Svend Jørgensen.]

end i købstæderne, og disse var det igen dyrere at leve i end på landet, men den tid er forlængst forbi. Varepriserne er jo overalt de samme; man ser endogså det særsyn, at det kan betale sig at sende en varevogn ud fra Grønttorvet i København og tilbyde grønsager, tomater, kål o. lign. lige så billigt eller billigere, end man kan købe dem på landet. I dag er der en forskel på alders- og invaliderentens størrelse i hovedstadsområdet og købstæderne på 12 pct., medens forskellen mellem hovedstadsområdet og landkommunerne er ikke mindre end 25 pct. Et ægtepar i København får i dag 914 kr. mere årlig i rente, end det ville få, hvis det boede i en landkommune, og 424 kr. mere, end hvis det var bosiddende i en af vore købstæder. For en enlig rentenyder er forskellen 620 kr. og 297 kr. Dette kan ikke være rimeligt; så stor er forskellen heller ikke på leveudgifterne i de tre kommunegrupper. I erkendelse heraf er det da, at det radikale venstre stiller forslag om en afvikling af dette forhold, der bl. a. har haft til følge, at aldersrentenyderne flytter ind til København for at nyde godt af den høje aldersrente dør og derved også forøger antallet af de boligløse.

Den højtærede socialminister indvender nu, at folkeforsikringskommissionen ikke har afgivet sin betænkning, og at han er nødt til at afvente denne, så meget mere som han selv har nedsat kommissionen. Dertil er at sige, at eftersom jeg i kommissionen har givet grønt lys for det socialdemokratiske arbejdsudvalgs forslag, som netop bygger på en ophævelse af denne gruppedelning, havde ministeren ikke på det punkt nødig at afvente kommissionens betænkning.

Ragnhild Andersen: Den højtærede minister taler bebrejdende ord til mig og til det ærede medlem hr. Svend Jørgensen. Ministeren siger, at han har henvendt sig til folkeforsikringskommissionen, og at det faktisk er de undersøgelser, som foregår der, der har stillet sig hindrende i vejen for ministerens forslag om eventuelt at ophæve zonegrænserne eller foretage et skridt på vejen til ophævelse af zonegrænserne mellem de tre kommunegrupper. Jeg synes ikke, det er rigtigt af den højtærede minister at stille problemet op på den måde. For det første

er det mig bekendt hverken det ærede medlem hr. Svend Jørgensen eller mit parti, der har stillet krav om en sådan undersøgelse i folkeforsikringskommissionen.

Det ville være højst besynderligt, om vi som medlemmer af denne kommission forhindrede, at slige undersøgelser blev gennemført; så ville man stemple os som nogle forfærdelige sabotører, som ikke ville bidrage til, at alle ting blev undersøgt. Vi har imidlertid ikke krævet disse undersøgelser gennemført. Tværtimod har mit parti allerede for år tilbage uanset denne eller andre undersøgelser foreslået, at skellene imellem de tre kommunegrupper blev ophævet. Det gjorde vi i 1946. Den højtærede minister vil erindre, da vi stillede forslag om en fast og ensartet rente. I alle tre kommunegrupper skulle ægtepar have 250 kr. og enlige 175 kr. om måneden. Det havde betydet en rente, der i dag havde været små 400 kr. til ægtepar og $\frac{2}{3}$ heraf til de enligt stillede over hele landet. Dengang blev det afvist fra alle sider med en strøm af — jeg havde nær sagt — skældsord. Skældsord er nu ikke den rette betegnelse, men det blev sagt om kommunisterne, at de bare førte overbudspolitik, at de ville vælte statsfinanserne o. s. v. Det er imidlertid ikke for at rippe op i gamle uoverensstemmelser af den art, jeg nævner dette, men kun for at dokumentere, at kommunisterne dengang stillede dette forslag, og uanset alle undersøgelser, der måtte foregå, har jeg det synspunkt, at det burde have været gennemført for længe siden. Det er grunden til, at vi har fremsat vort forslag.

Jeg siger dette med kommissionen, fordi den højtærede minister mente, at vi nu måtte tage arbejdstøjet på, og at jeg for min del måtte gå til arbejdet i kommissionen og være velvillig. Den højtærede minister siger, at han har indtryk af, at det kun er her, jeg stiller forslag, medens jeg i kommissionen lægger ringe interesse for dagen. Jeg vil dog til almindelig orientering oplyse, at hvis man tror, at folkeforsikringskommissionen arbejder, så sveden springer frem af panden, tager man fejl. Den højtærede minister vil rimeligvis forsøge at fralægge sig ansvaret herfor (*Arbejds- og socialministeren* [Strøm]: Ja, det vil jeg!). Det er muligt; men jeg tillader mig at tro, at det ikke er embedsmændene, der har interesse i, at folkeforsikringskommissionen ikke holder møder og over-

[Ragnhild Andersen.]

hovedet ikke har haft møde i år. Det kan ikke være nogen hemmelighed for den højtærede minister, og det kan heller ikke være nogen hemmelighed for den repræsentant, som den højtærede ministers parti har siddende i folkeforsikringskommissionen. Det må være visse politiske partier, som ikke har ønsket møder afholdt; anden forklaring kan jeg ikke se på den side af sagen. Jeg har selv to gange været indkaldt til møder, som er blevet aflyst, og jeg nægter indtil videre at tro på, at det skulle være embedsmændene, der hindrede møder i kommissionen. Men når kommissionen ikke afholder møder, kan man ikke få svar på spørgsmålene, og man kommer ikke videre. Så nytter det ikke, at man har arbejdstøjet på i kommissionen.

Den højtærede minister beder om, at vi ikke sinker dette lovforslag, således at de gamle skal vente på hjælpen. Jeg opfordrer heller ikke til at sinke lovforslagets gang, men til, at man skal tage fat på ophævelsen af forskelsbehandlingen uanset årelange undersøgelser — for det bliver årelange undersøgelser, når man skal finde frem til forskellen i priserne over en vis periode indenfor de forskellige kommune-grupper. Jeg opfordrer til, at man går i gang med gennemførelsen af det forslag, mit parti har fremsat, uanset de undersøgelser, der foregår på forskellige områder, for det har længe været fornødent.

Det ærede medlem hr. Kaj Andresen sagde, at jeg ikke skulle citere vælgermøder og løfter. Socialdemokratiet ville fortsat arbejde for folkepension, og det ville give større resultater. Ja, jeg henholder mig kun til, hvad der vitterligt er foregået. Jeg kan oplyse, hvordan den højtærede minister, som forbavsende nok ikke straks erklærer sig villig til at gå ind i en debat om udjævning af forskellen imellem de tre kommune-grupper, på møder før valget har været stillet overfor vælgerne, og hvorledes han dér har forholdt sig. Jeg skal tillade mig at bringe et citat fra „Demokraten“ i Aarhus — jeg beder om

den højtærede formands tilladelse — hvori den højtærede minister har redegjort for forslaget om folkepension. Det hedder i „Demokraten“:

„Strøms foredrag hilstes med kraftigt bifald af den usædvanlig store forsamling, og den efterfølgende livlige tale- og spørgelyst fra forsamlingen vidnede om, at forslaget bliver ivrigt diskuteret mand og mand imellem, ikke mindst på arbejdspladserne. Hovedtrækket i diskussionen var et krav om en hurtigere gennemførelse af folkeforsikringen, og hertil kunne Strøm kun sige: Giv os magten dertil på valgdagen, og vi vil gennemføre forslaget i dets fulde udstrækning hurtigere, hvis det på nogen måde er muligt.“

Jeg opfordrer på dette grundlag den højtærede minister til at gå ind i en diskussion om det af mig og mit parti fremsatte forslag om ophævelse af forskellen indenfor de tre kommune-grupper i renten med tillæg. Det må være det eneste klare svar til de folk derovre i Aabyhøj og mange andre steder, til hvem den højtærede minister har erklæret, at han ville være med så hurtigt som muligt. Det radikale parti har i dag åbnet mulighed for debat om realitetsindrømmelser på dette område, og jeg opfordrer til, at man går videre ad denne vej for at gennemføre de tanker, der er forankret i det forslag, mit parti har fremsat.

Arbejds- og socialministeren (Strøm): Det ærede medlem hr. Søren Andersen sagde, at vi kunne begynde med at tage det første skridt med henblik på en udligning, men i selve det, at der efter forslaget bliver udbetalt det samme beløb over hele landet, ligger der jo en vis udligning.

Det ærede medlem hr. Poul Sørensen sagde, at når vi nu mener at kunne stille 34 mill. kr. til rådighed, er der heller ikke noget at sige til, at det konservative folkeparti har ønsket en begyndende udligning på de områder, der her er tale om, og her vender samtlige ordførere atter tilbage til spørgsmålet om udligning imellem zonerne,

[Arbejds- og socialministeren.]

Som jeg har sagt, jeg er villig til at diskutere og drøfte det spørgsmål i et udvalg, men når man direkte stiller spørgsmål til mig om zonegrænserne og forlanger, at der skal finde en vis undersøgelse sted med hensyn til disse, vil det dog være rimeligt at vente og se, hvilket resultat statistisk departement kommer til, før man træffer en endelig afgørelse. Det er det, man arbejder med i kommissionen, og når der nedsættes en kommission, hvori de politiske partier er repræsenteret, og som skal forsøge at komme til et resultat på disse områder, mon det da ikke også er forståeligt, at jeg henstiller til denne kommission nu at fremme arbejdet og til de politiske partier, som er repræsenteret i denne kommission, at bidrage hertil, fremfor at man, når der kommer et lovforslag som dette om en eengangsydelse, mener at kunne løse alle spørgsmål, inden denne eengangsydelse eventuelt udbetales.

Det ærede medlem hr. Poul Sørensen spurgte mig atter om den økonomiske dækning o. s. v., men jeg kan ikke svare anderledes, end jeg gjorde i første omgang.

Jeg håber altså, at der under den udvalgsbehandling, der nu skal foregå, må vise sig velvilje overfor gennemførelsen af det af mig fremsatte forslag. Jeg erklærer mig selvfølgelig på min side villig til at tale også om alle de øvrige spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Poul Sørensen: Jeg forstår udmærket vel, at den højtærede arbejds- og socialminister ikke på stående fod kan give nogen bindende udtalelse med hensyn til dækningsproblemet, men jeg skal ikke skjule, at når den højtærede minister udtrykker det på den måde, at finansministeren var meget betænkelig ved forslaget her, så vil vi fra vor side søge at få disse problemer klaret ved en forhandling i udvalget. Foreløbig skal jeg altså ikke komme dybere ind på dette spørgsmål.

Med hensyn til det andet spørgsmål, der har været diskuteret, spørgsmålet om zonegrænserne, kan jeg også godt forstå den højtærede ministers stilling. Jeg vil dog sige, at i forhold til det, det koster at udligne begge grænser, nemlig 100 mill. kr., ville

det beskedne beløb, der her vil blive til rådighed for en udligning, jo ikke bevirke, at man skulle forgribe sig på de tal, som vi forhåbentlig inden så forfærdelig længe får fra statistisk departement; men all right, det kan vi drøfte i udvalget.

Jeg skal på mit partis vegne sige, at vi behandler spørgsmålet udfra det synspunkt, at vi muligvis når til at ville støtte den højtærede minister i forslaget, som er fremsat her, men vi vil dog gerne have udbedt os disse oplysninger i udvalget.

(Kort bemærkning).

Ragnhild Andersen: Jeg vil gerne for fuldstændighedens skyld sige, at mit partis forslag som bekendt tilsigter både en eengangsydelse på 200—300 kr. og en forhøjelse af invaliditetstillægget og brændselstillægget og desuden det principielle, ophævelsen af kommunegrupperne II og III.

Dernæst vil jeg opfordre den højtærede minister til ikke at bruge kommissionen og eventuelle undersøgelser i kommissionen til at sætte stoppestød mod de tanker, der nu er blevet fremsat af flere partier, og som jo indeholdes i mit lovforslag om at komme rentemodtagerne i kommunegrupperne II og III til hjælp enten ved at ophæve forskellen, hæve hjælpen op til gruppe I eller i hvert fald nærme renten i de to kommunegrupper til renten i gruppe I.

Arbejds- og socialministeren (Strøm): Jeg vil gerne sige til det ærede medlem fru Ragnhild Andersen, at jeg ikke sætter stoppestød ind mod noget. Efter det, der foreligger for mig, har det ærede medlem selv i folkeforsikringskommissionen været med til enstemmigt at henstille til den daværende arbejds- og socialminister at få undersøgt pristallet indenfor zonerne. Den tidligere arbejds- og socialminister gik med hertil, og den tidligere finansminister gik med hertil. Denne undersøgelse, som altså det ærede medlem og også det ærede medlem hr. Svend Jørgensen har været med til at forlange, er ikke afsluttet. Det vil vel være rimeligt, når de ærede medlemmer har været medvirkende til at sætte en sådan undersøgelse i gang, at de så også venter og ser, hvad der kommer ud af den.

(Kort bemærkning).

Ragnhild Andersen: Den højtærede arbejds- og socialminister kommer igen tilbage til sin undersøgelse, men det vil fremgå af de udtalelser, jeg allerede har fremsat, at det er mere end et år siden, denne folkeforsikringskommission har haft møde. Eventuelle ønsker, som er fremsat dér, og undersøgelser, som er udbedt dér af det ene eller det andet parti — ikke vedtaget som enstemmige beslutninger — må jo alle engang få en ende. Formentlig har socialministeriet, som den højtærede minister i dag har under sig, en vis indflydelse på, hvornår sådanne undersøgelser indledes, og hvornår de afsluttes, og kommissionens medlemmer kan ikke være ansvarlige for, at vigtige lovændringer ikke kan gennemføres, fordi sådanne undersøgelser tager lang tid.

Arbejds- og socialministeren (Strøm): Nej, men jeg bliver jo nødt til at oplyse det ærede medlem om, at jeg i denne omgang ikke har været minister i mere end 3 uger.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Kaj Andresen: Jeg tillader mig at foreslå, at begge lovforslagene henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Ragnhild Andersen: Jeg tillader mig at foreslå, at lovforslagene henvises til et udvalg på 21 medlemmer, således at vort parti kan blive repræsenteret i det. Vort partis forslag er jo dog det ene af de to lovforslag, der skal i udvalg.

Forslaget om at henvise lovforslagene til et udvalg på 17 medlemmer vedtoges med 99 stemmer mod 5; 6 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Forslaget om at henvise lovforslagene til et udvalg på 21 medlemmer var hermed bortfaldet.

Formanden: Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 27. oktober kl. 14 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om en særlig ydelse til alders- og invaliderentemodtagere m. fl. og forslag til lov om ændringer i folkeforsikringsloven om forhøjelse af grundbeløbene, forhøjelse af renten med tillæg i kommunegrupperne II og III til samme størrelse som i kommunegruppe I samt om forhøjelse af brændselstillæg, invaliditetstillæg og lomme penge til rentemodtagere på alderdomshjem [af Ragnhild Andersen m. fl.].

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om kommunale valg.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov nr. 171 af 31. marts 1953 om valg til folketinget [af Steen m. fl.].

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 15.

11. møde:

Tirsdag den 27. oktober kl. 14.

Formanden: Fra statsministeren har jeg modtaget følgende skrivelse:

„Statsministeriet.

København, den 26. oktober 1953.

Under 26. oktober 1953 har det behaget Hans Majestæt Kongen at bestemme,